

Jagers mogen langer schieten

Van een trouwe Belgische lezer ontvingen wij een krantenknipsel met een opmerkelijke inhoud. In De Standaard verscheen op 27 juli 2005 een bericht met als kop 'Jagers mogen langer schieten' en de volgende inhoud.

De Vlaamse regering heeft vrijdag enkele wijzigingen aan het bestaande jachtopeningsbesluit goedgekeurd. Dat besluit regelt onder meer de jachtperiodes voor verschillende categorieën wild in de periode 2003-'08. Vogelbescherming Vlaanderen reageert ontgoocheld. 'Zoals verwacht is vastgelegd dat er meer en langer kan gejaagd worden', aldus de organisatie.

Het jachtopeningsbesluit bepaalt onder meer de voorwaarden waaronder wildsoorten die schade veroorzaken mogen worden bestreden. Volgens Vogelbescherming Vlaanderen wil de Vlaamse minister van Milieu Kris Peeters (CD&V) de mogelijkheden uitbreiden om vogelsoorten als de Grauwe Gans en de Canadese Gans te bestrijden.

Daarnaast wordt de gewone jacht op de Houtduif (van 15 september tot 15 januari) met anderhalve maand verlengd tot 28 februari. Jagen op duiven buiten het jachtseizoen is verboden tenzij de duiven schade toebrengen aan de landbouwgewassen. De Hubertusvereniging Vlaanderen, de grootste jachtorganisatie van België, stelt dat de beschuldigingen nergens op slaan. '95 tot 98 procent van de jagers jaagt correct', zegt Jef Schrijvers. Schrijvers weerlegt ook de kritiek op de verlenging van de jachtperiode tot 28 februari. 'Zo kunnen we in die periode voldoende ingrijpen in de populatie. Doen we dat niet, dan zitten we, zoals nu het geval is, in de zomer met schade aan de gewassen', aldus Schrijvers. 'Vogelbescherming heeft die problemen eigenlijk zelf gezocht. Zij hebben ervoor gezorgd dat de jachtperiode met twee maanden werd ingekort. Nu zitten we in de zomermaanden met schade aan de gewassen'.

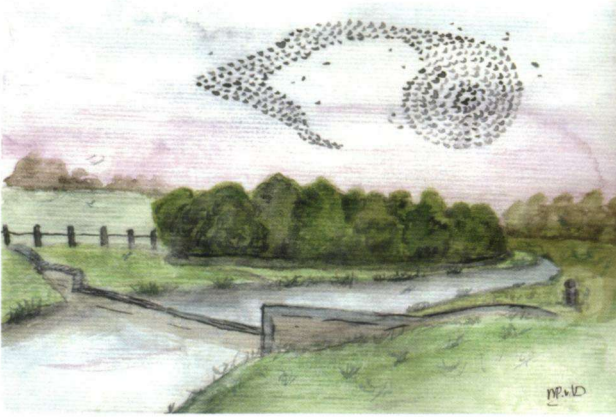
WS

Over Spreeuwen en Trekduiven

Al enkele jaren verzamelen honderden Spreeuwen zich aan het eind van de zomer op hun vaste slaappleaats in het Huigpark in Leiden om daar de nacht door te brengen. Elke avond komen de vogels vanaf een uur of negen in groepjes van vijftig tot wel vijfhonderd vogels uit noordoostelijke richting aangevlogen. Ze gaan niet direct slapen, maar blijven eerst nog een uur in de omgeving rondvliegen. Kleine groepjes smelten daarbij langzaam samen tot een steeds groter wordende bal die zich als één organisme lijkt te gedragen. Een prachtig schouwspel. Vanaf de bruggen bij het Huigpark en bij de achteringang van de energiecentrale is het tafereel goed waar te nemen. Roelant had net een nieuwe camera gekocht die uiteraard getest moest worden en wat is er mooier dan een enorme troep Spreeuwen bij ondergaande zon om de camera mee te

De vogels vechten om de beste plekje bij de zendmast of een hoge boom.
Foto: Roelant Jonker.

Spreeuwenwolk.

Tekening: Marja Hoffmann.

verleiden? Terwijl wij tientallen foto's maakten, vlogen de Spreeuwen van de ene hoge plek naar de andere. De vogels vochten om de beste plekjes op een zendmast of een hoge boom. Voortdurend vlogen de vogels heen en weer.

Heel bijzonder zijn de momenten van opvliegen. Normaal maken de Spreeuwen doorlopend een oorverdovende herrie, maar vlak voor ze opvliegen is het een fractie van een seconde ijsig stil. Dan vliegen ze op en beginnen ze opnieuw met hun gekwetter.

We moesten wel blijven opletten dat de lens van de camera – en wijzelf – niet vies werden, want als de Spreeuwen over ons heen vlogen kwam er een waar guanobombardement naar beneden. Ook de slaappleats zelf lag vol met uitwerpselen en geruide veren. Al vanaf honderden meters rook je de vogels, het was alsof je in een kippenstal liep. Nadat de groep was aangezwollen tot enkele duizenden hoorden we plots een harde knal. Wat

Roelant Jonker met de doorweekte Spreeuw.

Foto: Wouter Teunissen.

we toen zagen was werkelijk onvoorstelbaar. Door het gewicht van de Spreeuwen was een tak van wel tien meter lang en tien centimeter dik afgebroken en naar beneden gekomen. De Spreeuwen vlogen geschrokken op. Toen we op de plek des onheils aankwamen zat er een doorweekte Spreeuw beduusd voor zich uit te staren. Het dier was in shock. Waarschijnlijk was hij met de tak naar beneden gevallen en in de gracht terechtgekomen. We hebben

hem gevangen en op een rustig plekje in een struik gezet. Daar kon hij in alle rust van de schrik bekomen en opdrogen.

Het hele voorval herinnerde ons aan verhalen over de slaappleatsen van de Trekduif *Ectopistes migratorius*. Deze zijn beeldend beschreven in het prachtige boek 'Extinct birds' door Errol Fuller. Hij haalt hierin enkele ooggetuigen aan, zoals Pehr Kalm uit 1759: 'De bomen raakten dusdanig bezet dat er nauwelijks nog een twijg of tak gevonden kon worden die ze niet bezetten. Als ze neerstreken op de bomen was hun gewicht zodanig dat niet alleen grote takken ter grootte van een mans dij direct afbraken maar dat zelfs minder stevig gewortelde bomen volledig omknakten onder het gewicht'. Fuller haalt ook een stuk van de Amerikaanse ornitholoog Audubon aan waarin deze schrijft over de duizenden duiven die een plekje zochten: 'Hier en daar begaven de takken het onder het gewicht van de duiven en stortten met een knal naar beneden. Terwijl de tak viel werden honderden vogels die zich daaronder bevonden, vermorzeld... het was een schouwspel van veel herrie en verwarring'.

Als je deze ooggetuigenverslagen leest is het bijna niet voor te stellen dat de Trekduif uitgestorven is. Toen in 1914 het laatste

**Hoe voorspellend is het stukje over de
Trekduif?**

Voer voor discussie over de sterke achteruitgang van vogels is te vinden op de volgende websites: http://news.bbc.co.uk/1/hi/uk_politics/2165632.stm en http://www.rspb.org.uk/birds/guide/s/starling/population_trends_and_conservation.asp. Deze pagina's geven informatie over de achteruitgang van Spreeuwen en mussen. Informatie over de Trekduif is te vinden op internet bij Wikipedia. Zie: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Trekduif>.

exemplaar, Martha geheten, in de dieren-tuin van Cincinnati stierf leefden er mensen die de enorme zwermen van enkele miljoenen vogels nog hadden meege-maakt. Net als de Spreeuw hadden Trek-duiven een onvoorstelbare populatie-grootte, hun aantallen werden geschat op drie tot vijf miljard vogels. Dat is twintig tot veertig procent van het totale aantal vogels van de Verenigde Staten. Het was mogelijk de vogelsoort met de grootste aantallen ter wereld. Toch zijn ze er nu niet meer. Overbejaging en habitatvernietiging hebben het einde betekend van de Trekduif. Misschien iets om bij stil te staan de volgende keer dat u een spreeuwenwolk bekijkt? Want zelfs voor de Spreeuw kan het ook zo voorbij zijn!

■ W.P.J. Teunissen & R.M.V. Jonker, Koningstraat 13, 2316 CC Leiden, e-mail: w.p.j.teunissen@umail.leidenuniv.nl.

LITERATUUR:

Fuller, E. (2000): *Extinct Birds*. Oxford University Press.

Ik heb de valk en de Wezel samen horen zingen

Sedert drieënehalf jaar wonen onze vrienden in Frankrijk. Natuurliefhebbers die ze zijn, worden wij geregeld op de hoogte gehouden van wat er zoal met fauna en flora gebeurt in hun nieuwe thuisland. Meestal gaat dit via e-mail, maar recent ontvingen wij per post een omslag met ingesloten enkele pagina's uit het tijdschrift 'Paris Match'. Onder de titel 'Ik heb de valk en de Wezel samen horen zingen' ging het artikel over een unieke gebeurtenis in de vogelwereld. Bijna een fabel. Hierna een samenvatting van het artikel in 'Paris Match,' dat op 21 juli 2005 verscheen.

Het gebeuren speelde zich af in het zuidelijke deel van de Cevennen. In hun huis nabij Sumène hadden de bewoners sinds drie jaar een broedend koppel Torenvalken te gast. Het nest bevond zich in de nis van een zolderraam; enkele meters boven de grond. Naar jaarlijkse gewoonte gingen de bewoners, gewapend met een ladder, het moeilijk te bekijken nest onderzoeken. Zij tellen dan het aantal gelegde eieren en later ook nog eens hoeveel jongen er uitgebroed zijn. Dit jaar telden ze vijf kuikens, die wat suffig en apathisch waren. Er was echter ook nog een zesde speler in het spel! Wat schoot er als een schicht door het nest, klom tegen de muren op en verschool zich zelfs in de spleten tussen de stenen? Om uitsluitsel te krijgen, plaatsten de mensen een camera en fototoestel met afstandsbediening voor de nestplaats. Op de beelden vonden zij later het fascinerende bewijs: er zat een Wezel in het nest! Hij zat daar niet om de kuikens te verschalken; hij 'woonde' er gewoon tussen.

Een ornitholoog werd van dit uitzonderlijke voorval op de hoogte gebracht. Zijn eerste reactie was de bondige uitroep: 'C'est impossible!' (Dit is onmogelijk!). Later, bij het bekijken van de foto's, was de ornitholoog uiteraard helemaal stomverbaasd. Het vrouwtje Torenvalk behandelde de Wezel als één van haar jongen en voederde hem op identieke wijze. Ze moest veel pesterijen van de Wezel verdragen, hij klom op haar rug en zat geregeld aan haar klauwen te bijten. Ze verdroeg dit alles, ondanks dat ze met één slag van haar snavel het diertje had kunnen doden.

Bij het artikel in 'Paris Match' stonden enkele leuke foto's afgedrukt. Op één ervan zit de Wezel tussen de poten van het vrouwtje Torenvalk; een zelfde beeld als van pinguïнкуikens op moeders of vaders poten. 's Avonds kropen de kuikens dicht bij elkaar om te slapen. De Wezel nestelde zich te midden van hen om zo, onder zijn donsdeken, de nacht in te gaan. Blijft de vraag hoe de Wezel daar is terechtgekomen: uit zichzelf of als prooi door één van de valken meegebracht en uiteindelijk gespaard? En waarom heeft de Wezel zich niet vergrepen aan een lek-kernij als de eieren en later de kuikens?

Het artikel eindigt als de jonge Torenvalken op het punt staan uit te vliegen en met de vraag wat de Wezel gaat doen. De schrijfster van het artikel, Colette Porlier, besluit haar verhaal met de zin: 'Wat voor moraal zou La Fontaine gevonden hebben in dit verhaal?'

■ Eddy & Mieke Janssens, Brecht, België.

In memoriam Roger Arnhem

Op 12 april 2006 overleed op tachtigjarige leeftijd Roger Arnhem in zijn woonplaats Brasschaat, België.

Roger Arnhem was in 1964 de oprichter van het Coördinatie Comité voor de Bescherming van de Vogels (CCBV) en

Roger Arnhem
1925-2006.
Foto: Jan Rodts.

was voorzitter van deze organisatie. Van 1976 tot 2003 was hij voorzitter van het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels (KBVBV), waarvan de Vlaamse afdeling tegenwoordig wordt voortgezet als Vogelbescherming Vlaanderen. Sinds 2001 was hij voorzitter van de Koninklijke Maatschappij voor Dierenbescherming 'Veeweyde'. Ook was hij stichter van de Bond Beter Leefmilieu en de Nationale Raad voor Dierenbescherming.

Roger Arnhem was piloot en diende als officier bij de Belgische Luchtmacht. Van jongs af aan was hij gefascineerd door

alles wat vliegen kon. Daarom hebben vooral ook vogels altijd zijn speciale belangstelling gehad. Het leven van Roger Arnhem stond sterk in het teken van het behoud en de bescherming van de vogels en hij heeft zich dan ook vele jaren en met zeer veel energie ingezet als een onvermoeibare vogelbeschermmer. Hij was één van de belangrijkste boegbeelden van de vogel- en dierenbescherming in België. Hij organiseerde talloze succesvolle acties tegen de jacht en handel in vogels en was ook sterk betrokken bij het werk van dieren- en vogelopvangcentra.

Roger Arnhem ontving diverse onderscheidingen. Voor zijn grote verdienste als natuur- en vogelbeschermmer ontving hij uit handen van Prins Laurent van België het Kruis van Commandeur in de Kroonorde.

Roger Arnhem was een kundig ornitholoog en er verschenen vele publicaties met zijn naam, waaronder het boek 'Vogels van Europa' dat verscheen in 1979. Trots was hij vooral op zijn bijdrage aan het tijdschrift 'Mens en Vogel' van het CCBV, waarvan hij jarenlang hoofdredacteur was en dat onder zijn leiding uitgroeide van een eenvoudig gestencild blaadje tot een volwaardig magazine. Roger's werk als ornitholoog kreeg ook internationale erkenning.

Hij werkte jarenlang mee aan het tot standkomen van de Franstalige uitgave van de Vogeljaar Vogelkalender en hij schreef verschillende bijdragen voor *het Vogeljaar*.

Zijn overlijden is een verlies voor de natuurbescherming. Wij zijn dankbaar voor de jaren van goede samenwerking met hem en wensen de organisaties waaraan hij verbonden was en zijn familie veel sterkte toe.

■ Rob Kole, namens de redactie van *het Vogeljaar*.